

Vänsterpartiet Borås
2022

Framåt, tillsammans

Vänsterpartiets budgetförslag för Borås Stad
2022

Inledning

Pandemin har satt ljuset på sprickorna i vårt samhällsbygge. Den visar att slimmade organisationer inte förmår att hantera omfattande störningar och sätter ljuset på vikten av samordning framför verksamheter som är uppdelade och sönderprivatiserade. Pandemin har förhoppningsvis lärt oss att bättre värdera det som verkligen betyder något. När saker och ting ställs på sin spets blir det tydligt att det är välfärdsarbetarna som bär upp vårt samhälle. Därför går vi vidare med förslag om försök med arbetstidsförkortning i äldreomsorgen, arbetsskor till viktiga yrkesgrupper och om att utreda möjlighet till att kompensera för karensavdraget för personer i kontaktyrken.

Vänsterpartiet lägger ett offensivt budgetförslag vars huvudinriktning handlar om att stärka och utveckla välfärden. Vi skjuter till ökade resurser till viktiga välfärdsnämnder för att undvika de dolda effektiviseringar som för låg kompensation för kostnadsutvecklingen innebär. Vi föreslår att boendestödet för de som behöver stöd i vardagen avgiftsbefrias. Vi lägger förslag om ökade resurser till Individ- och familjeomsorgen för att bättre fånga upp grupper som är bland samhällets mest utsatta. Om vi ska tillskapa ett socialt hållbart Borås på riktigt är det där vi måste börja.

Det finns en avgörande skillnad mellan Vänsterpartiet och alla andra partier när det gäller frågan om vinster i välfärden och kommersialiseringen av densamma. Välfärd ska fördelas utifrån behov och inte utifrån en tanke där medborgaren blir till kund. Vårt budgetförslag tar därför sikte på att stärka den gemensamma välfärden. Privata vinstintressen hör enligt vår mening inte hemma inom äldreomsorgen eller inom LSS. På skolans område vill vi tränga tillbaka marknadsskolan, avskaffa det obligatoriska skolvalet och istället se ökade insatser för förbättrad likvärdighet. Vi satsar mer resurser än vad de styrande partierna gör på språkstöd och modersmålsundervisning. För vi vet att språket är helt grundläggande för att man ska nå kunskapsresultat i skolan.

Vid sidan av vår huvudinriktning på välfärden hävdar vi att varje ansvarstagande parti behöver förhålla sig till klimatkrisen. Borås Stad har gått före och antagit en koldioxidbudget som pekar på ambitiösa – men också helt nödvändiga – utsläppsminskningar. Men en koldioxidbudget förverkligar inte några utsläppsminskningar av sig själv. Vi menar att alla partier har en hemläxa att göra för att hitta de förslag som verkligen leder till omställning. I fjol tog Vänsterpartiet fram ett särskilt klimatpaket i vårt budgetförslag och formulerade tio reformförslag för att öka takten i omställningen till ekologisk hållbarhet. I år gör vi samma sak igen, men formulerar nu tio nya förslag för en ännu vassare klimatpolitik. Våra förslag för klimatomställning innebär bland annat ökade satsningar på förnybar energi, en förnyad skogspolitik för Borås Stad och skarpa krav på klimatsmart byggnation.

Vänsterpartiets politik för ökad jämlikhet skulle göra livet rikare och friare för fler. Tillgång till kultur och möjligheten till en aktiv fritid handlar om att tillgodose grundläggande mänskliga behov. Därför är kultur- och fritidsfrågor också grundläggande välfärdsfrågor. I vårt budgetförslag föreslår vi en avgiftsfri kulturskola, lyfter investeringar för bättre öppettider på biblioteken och lyfter frågor som ger bättre förutsättningar för jämställdhet mellan killar och tjejer.

Jämställdhetsfrågorna är avgörande för att bygga en stad där killar och tjejer och män och kvinnor ges samma förutsättningar till inflytande och till ett gott liv. Vänsterpartiet lägger förslag som innebär att alla nämnder behöver utveckla jämställdhetspolitiken inom sitt respektive område. På skolans område är det vi som har förslag på reformer som betonar vikten av samtycke och ett konsekvent arbete mot sexuella trakasserier och övergrepp.

Framtidens Borås bygger vi idag. Tillsamman kan vi stärka välfärden och se till att vår stad går i första ledet i arbetet för omställning till social och ekologisk hållbarhet.

Innehållsförteckning

Inledning	2
Budgetens ekonomiska förutsättningar	5
Borås Stads ekonomiska förutsättningar	5
Vänsterpartiets syn på god ekonomisk hushållning	7
Kommunbidrag till nämnderna	8
Resultat och finansiering i Vänsterpartiets budget	10
Investeringsbudget	11
Utbildning	11
Förskola	11
Grundskola och fritidshem	12
Gymnasie- och vuxenutbildning	14
Äldreomsorg	15
Socialtjänst	17
Arbetsliv och arbetet mot våld i nära relationer	17
Individ- och familjeomsorg	18
Social omsorg	19
Kultur och fritid	20
Kultur för alla	20
En aktiv fritid	21
Miljö och klimat	23
Samhällsbyggnad ur ett brett perspektiv	25
Bostadsbyggande	25
Gator och trafik	26
Mark-, anläggnings- och skötselarbeten	28
Egen organisation	28
Sammanställning av Vänsterpartiets yrkanden för respektive nämnd	30

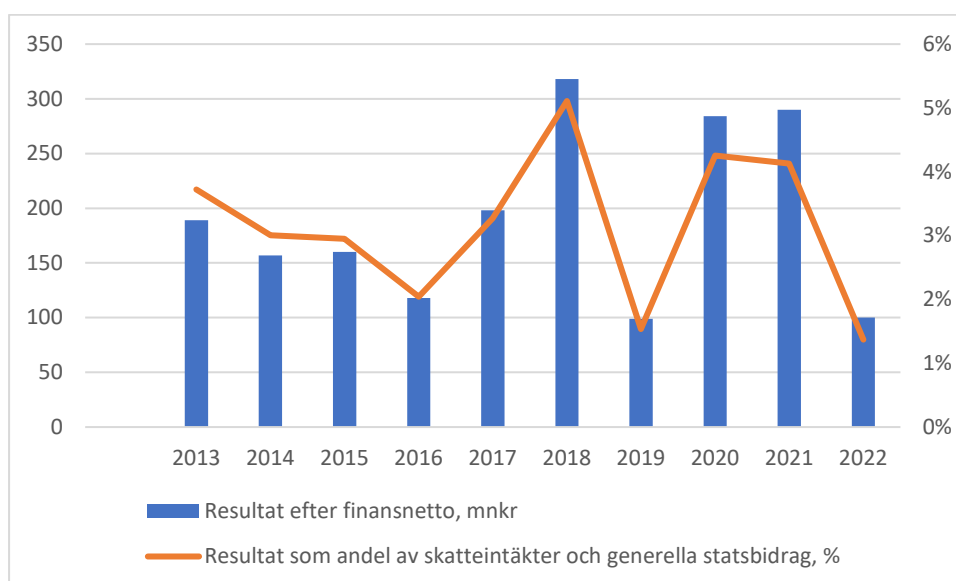
Budgetens ekonomiska förutsättningar

Borås har goda ekonomiska förutsättningar för att utveckla och förstärka välfärden. I detta avsnitt av vårt budgetförslag beskriver Vänsterpartiet hur vi ser på stadens ekonomi, riktlinjer för god ekonomisk hushållning och finansiella mål. Därutöver beskriver vi vårt helhetsförslag till kommunbidrag till nämnderna, hur vårt budgeterade resultat förhåller sig till de finansiella målen och går igenom de skillnader som finns mellan kommunstyrelsens investeringsbudget och vårt förslag.

Borås Stads ekonomiska förutsättningar

Under 2020 presterade Borås Stad ett starkt resultat. Vid årsbokslut var resultatet 284 mnkr. Detta kan jämföras med det budgeterade resultatet på 80 mnkr. Starka ekonomiska resultat är något som har följt Borås under den senaste tioårsperioden. Prognosen upprättad i samband med stadens delårsrapport för T2 indikerar att resultatet för 2021 ser ut att bli ännu högre, 290 mnkr. Diagrammet nedan visar stadens resultat för åren 2013-2022, där resultatet för 2021 utgörs av ovan nämnda prognos och för 2022 utgörs av resultatet i kommunstyrelsens budgetförslag.

Diagram 1. Borås Stads resultat (mnkr och % av skatteintäkter och generella statsbidrag), 2013-22

Utifrån resultaten ovan går det att beräkna ett tioårsnitt. Sett över hela perioden har Borås Stad haft ett resultat motsvarande 3,1 procent av skatteintäkter och generella statsbidrag.

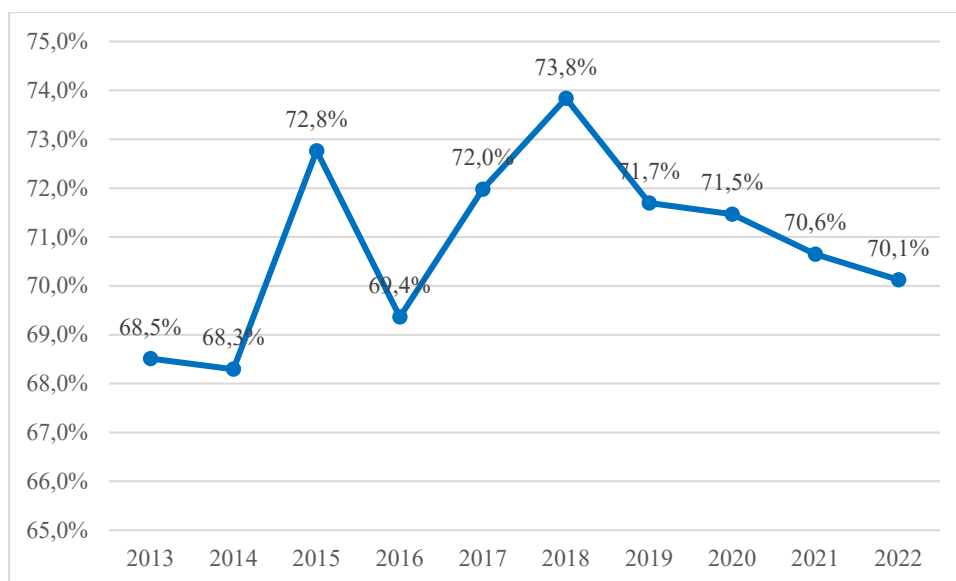
Borås Stad hade vid bokslut 2020 en soliditet på 71,5 procent. Som framgår av diagrammet nedan har stadens soliditet därmed ökat med tre procentenheter sedan 2013. I diagrammet är soliditeten för 2021 och 2022 baserade på budgetarna för

respektive år. Eftersom det prognosticerade resultatet för 2021 är långt bättre än vad som angavs i budgeten bör den vikande soliditeten i diagrammet för dessa år tolkas med ett stort mått försiktighet.

I Tabell 1 jämförs stadens soliditet med kommuner som enligt Kolada är jämförbara på ett övergripande plan. Soliditeten som jämförs är för den skattefinansierade verksamheten (exklusive pensionsåtaganden). Som framgår av tabellen har Borås en stark soliditet. Detta är ett styrkebesked som visar stadens goda ekonomiska förutsättningar, då soliditeten kan förstås som kommunens långsiktiga betalningsförmåga.

Diagram 2. Borås Stads soliditet, 2013-2022

Tabell 1. Borås Stads soliditet (exkl pensionsåtaganden) jämfört med övriga kommuner 2020

	Soliditet, %
Borås	71,5
Gävle	40,3
Halmstad	77,9
Kristianstad	44,7
Skellefteå	72,6
Sundsvall	19,9
Växjö	27,5
Örebro	34,8

Enligt kommunallagen ska kommuner och regioner ha en god ekonomisk hushållning. Lagen stipulerar också att kommuner och regioner ska besluta om riktlinjer om god

ekonomisk hushållning. Borås Stad saknar sådana riktlinjer men i kommunstyrelsens budgetförslag anges följande finansiella mål:

Att resultatet över tiden bör uppgå till lägst 2 procent av skatteintäkter och generella statsbidrag är för Borås del grunden till en god ekonomisk hushållning. [...] Det andra övergripande finansiella målet är att soliditeten, med vilket menas den del av kommunens tillgångar som finansieras med egna medel, skall uppgå till cirka 80 %.

Det går att konstatera att Borås Stad under den senaste tioårsperioden har överträffat det finansiella målet om en verklig resultatnivå på lägst 2 procent. Över tid har staden rent ekonomiskt presterat 50 procent bättre än det egna finansiella målet. När det gäller soliditeten är staden en bit från målet om en soliditet på 80 procent, samtidigt är soliditeten hög jämfört med liknande kommuner och har under perioden 2013-20 haft en positiv trend.

Vänsterpartiets syn på god ekonomisk hushållning

Vänsterpartiet har en bredare syn på god ekonomisk hushållning än vad som anges i kommunstyrelsens förslag till budget. Vi ansluter oss till perspektivet att en god ekonomi är en förutsättning för bra verksamhet. Däremot vänder vi oss mot att de ekonomiska målen anses vara överordnade andra mål. För Vänsterpartiet är ekonomin medlet och den goda välfärden målet. Vänsterpartiets budgetförslag är därför baserat på följande finansiella mål och riktlinjer för god ekonomisk hushållning.

1. En god ekonomi är en förutsättning för en stark välfärd. Borås Stad ska därför eftersträva stabila ekonomiska förhållanden för att minimera risken att den kommunala verksamheten drabbas av negativ påverkan av oförutsedda ekonomiska händelser.
2. Staden ska över tid prestera ett resultat om lägst två procent av skatteintäkter och generella statsbidrag. Över tid bör förstås som över de senaste tioårs- och femårsperioderna. För enskilda år ska balanskravet i lagstiftningen uppnås.
3. Borås Stad ska över tid ha en stabil soliditet.

När det gäller soliditeten menar Vänsterpartiet att det är avgörande att analysera varför soliditeten förändras. Det är självklart negativt om soliditeten försämras på grund av att det egna kapitalet urholkas av negativa resultat. Om soliditeten försvagas av att vi har stora investeringsbehov för att bygga nya skolor och äldreboenden eller för att klara klimatomställningen är dessa behov överordnade ett soliditetsmål på en godtyckligt vald siffra.

Kommunbidrag till nämnderna

Vänsterpartiet föreslår på några områden förstärkningar av nämndernas kommunbidrag. I tabellen nedan framgår de förändringar som Vänsterpartiet föreslår jämfört med kommunstyrelsens förslag. Totalt innebär Vänsterpartiets budgetförslag att det sammanlagda kommunbidraget till nämnderna ökar med 15,1 mnkr.

Tabell 2. Vänsterpartiets förslag till kommunbidrag, tkr

	KS budget 2022	V:s förslag 2022	Skillnad
Kommunfullmäktige	16 100	16 100	0
Revisorskollegiet	6 200	6 200	0
Kommunstyrelsen			
-stadsledningskansliet	140 900	141 900	1 000
-kommungemensamt	128 550	128 550	0
Valnämnden	7 350	7 350	0
Lokalförsörjningsnämnden	38 950	38 950	0
Servicenämnden	0	0	0
Fritids- och folkhälsonämnden			
-fritid och folkhälsa	241 900	241 900	0
-föreningsbidrag	44 800	44 800	0
Samhällsbyggnadsnämnden	24 150	24 150	0
Tekniska nämnden			
-väghållning, skog, parker m m	169 300	169 300	0
-persontransporter	78 400	78 400	0
Miljö- och konsumentnämnden	33 250	33 250	0
Kulturnämnden	195 650	197 650	2 000
Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden	617 150	617 880	730
Sociala omsorgsnämnden	757 250	759 477	2 227
Arbetslivsnämnden	252 900	252 900	0
Överförmyndarnämnden	9 200	9 200	0
Förskolenämnden	855 950	856 747	797
Grundskolenämnden	1 657 350	1 659 730	2 380
Individ- och familjeomsorgsnämnden	353 800	357 805	4 005
Vård- och äldreomsorgsnämnden	1 462 950	1 464 950	2 000
Summa	7 057 050	7 107 189	15 139

Vänsterpartiets budgetförslag innehåller följande ekonomiska satsningar, som presenteras närmare under respektive block i budgetförslaget.

- En klimatmiljon som placeras under kommunstyrelsen. Denna är tänkt att skapa en möjlighet för kommunala verksamheter att ansöka om ekonomiska medel för arbete som går i koldioxidbudgetens riktning.
- Vi tillför Kulturnämnden 2 mnkr för avgiftsfri kulturskola.
- Sociala omsorgsnämnden tillförs 1 mnkr för fria arbetsskor till de anställda som arbetsgivaren idag bekostar arbetskläder för.
- Sociala omsorgsnämnden tillförs 0,3 mnkr i kompensation för att boendestöd i Borås Stad avgiftsbefrias.
- Grundskolenämnden tillförs 1,3 mnkr för en ytterligare förstärkning av modersmålsundervisning och studiehandledning på modersmål genom Centrum för flerspråkigt lärande (CFL).
- Individ- och familjeomsorgsnämnden tillförs 1,6 mnkr för två ytterligare tjänster på den vräkningsförebyggande enheten.
- Individ- och familjeomsorgsnämndens kommunbidrag utökas med 2 mnkr för de ambitionshöjningar som ansvaret för boendeprocessen och avhopparverksamheten för organiserad brottslighet innebär.
- Vård- och äldreomsorgsnämnden tillförs 2 mnkr för fria arbetsskor till de anställda som arbetsgivaren idag bekostar arbetskläder för.
- Utöver dessa satsningar tillförs Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden, Sociala omsorgsnämnden, Förskolenämnden, Grundskolenämnden och Individ- och familjeomsorgsnämnden sammanlagt ytterligare 3,9 mnkr för ökad priskompensation genom att denna baseras på SKR:s PKV-index istället för på KPIF. Denna satsning är viktig för att minska risken för dolda effektiviseringar i viktig välfärdsverksamhet.

Vänsterpartiet föreslår kommunfullmäktige besluta:

Att kommunbidrag till nämnderna för 2022 fastställs till vad som framgår av Tabell 2 i Vänsterpartiets budgetförslag

Resultat och finansiering i Vänsterpartiets budget

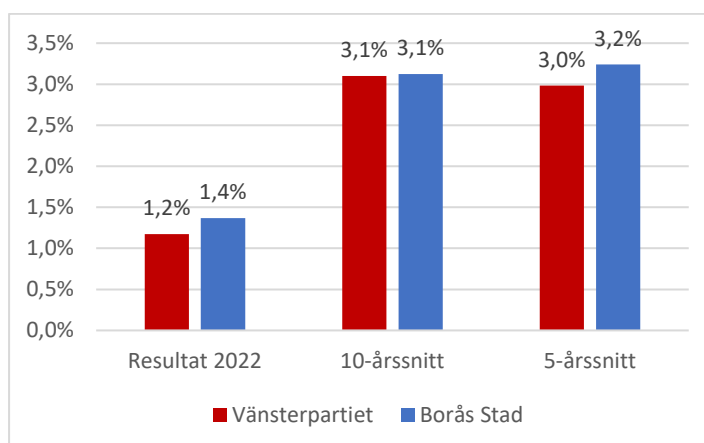
I nedanstående tabell sammanfattas resultatbudgeten utifrån Vänsterpartiets budgetförslag. Vänsterpartiet föreslår ingen förändring av skattesatsen, utan nivån 21,31 procent föreslås ligga kvar också för 2022. Vänsterpartiets förslag till utökade kommunbidrag finansieras genom ett lägre resultat.

Tabell 3. Resultatbudget, mnkr

	Budget 2021	KS Budget 2022	V:s budget 2022
Verksamhetens intäkter	1 953,7	2 012,2	2 012,2
Verksamhetens kostnader	-8 480,0	-8 935,2	-8 950,3
Avskrivningar	-315,0	-310,0	-310,0
Verksamhetens nettokostnader	-6 841,3	-7 233,0	-7 248,1
Skatteintäkter	5 299,4	5 626,2	5 626,2
Generella statsbidrag och utjämning	1 591,9	1 671,8	1 671,8
Finansnetto	30,0	35,0	35,0
Resultat efter finansnetto	80,0	100,0	84,9
Realisationsvinster	0,0	0,0	0,0
Årets resultat	80,0	100,0	84,9

Vänsterpartiets anser att det är kommunalekonomiskt motiverat att ha ett lägre resultat i vår budget jämfört med resultatet i kommunstyrelsens budget. Bakgrunden till detta är den mycket goda resultatutveckling som staden har haft över tid. Både sett över en tioårsperiod och en femårsperiod har Borås Stad kraftigt överträffat målet om ett resultat på lägst två procent av skatteintäkter och generella statsbidrag. Detta framgår av diagrammet nedan. Av diagrammet framgår också att Vänsterpartiets lägre resultat endast har marginell effekt på såväl tioårs- som femårssnitten.

Diagram 3. Resultat som andel av skatteintäkter och generella statsbidrag, 2013-22

Soliditeten blir med Vänsterpartiets budgetförslag 0,2 procent lägre än vad den blir i kommunstyrelsens förslag till budget, allt annat lika.

Investeringsbudget

Vänsterpartiets förslag till investeringsbudget är mer ambitiös än vad kommunstyrelsens förslag är. I vårt förslag till investeringsbudget lyfter vi också följande satsningar:

- Satsning på grundskolornas utemiljöer motsvarande 5 mnkr under 2022.
- Ökade investeringar i solenergi motsvarande 3 mnkr under 2022. Detta innebär en fördubbling av den planerade investeringsvolymen.
- Mer-öppet bibliotek i Sandared och Viskafors, vilket motsvarar en investeringskostnad om totalt 0,9 mnkr.
- Ökade investeringar och reinvesteringar av cykelbanor, motsvarande 2 mnkr under 2022.

Totalt innebär detta att Vänsterpartiets förslag till investeringar under 2022 är 10,9 mnkr större än vad som är fallet i kommunstyrelsens förslag till budget.

Utbildning

I förskolan och skolan läggs grunden för ett bra liv. I Borås skolor ska alla barn få en trygg start i livet, där ska man få utvecklas och pröva sina vingar. Alla ska få kunskapen och bildningen som behövs för att förstå sin omvärld och bli en demokratisk samhällsmedborgare. I våra skolor ska tjejer och killar behandlas lika, där finns ingen plats för fördomar, rasism eller intolerans. När skolan är klar ska man med tillförsikt kunna möta en arbetsmarknad där man kan det som behövs för att kunna få ett jobb inom det yrke som man har utbildat sig till. Längre byggde vi upp en skola i Sverige som utjämnade möjligheter och livschanser. Idag går utvecklingen däremot åt fel håll. Vänsterpartiet vill vända utvecklingen mot växande klyftor och istället skapa en jämlik och sammanhållen skola där elever med olika bakgrund möts.

Förskola

Resan mot ett livslångt lärande börjar redan i förskolan. När barnen kommer till förskolan gör man det från hemmiljöer som kan se drastiskt olika ut. Enligt läroplanen har också förskolan ett tydligt likvärdighetsuppdrag. Samtidigt vet vi att förutsättningarna inom Borås Stads förskolor skiljer sig åt. På en del förskolor finns det till exempel en hög andel förskollärare, medan andra förskolor har svårt att rekrytera förskollärare. Vänsterpartiet förslår därför att Förskolenämnden ges i uppdrag att utreda hur likvärdigheten ser ut mellan förskolor i Borås Stad och vilka insatser som bör prioriteras för att kunna öka densamma.

Redan när barnen är små skapas flickors och pojkars könsroller. Därför måste man i förskolan och skolan arbeta normkritiskt och problematisera traditionella könsroller. All personal i förskolan och skolan behöver därför kontinuerligt fortbildas i genuspedagogik. Förskolan och skolan ska även vara trygga platser, fria från övergrepp där ingen elev ska kränkas eller känna sig osynliggjord. Enligt läroplanen för förskolan ska arbetslaget ansvara för att man arbetar medvetet och aktivt med jämställdhet. Vänsterpartiet vill därför att det skapas utrymme för personal i förskolan att få utbildning i hur man kan arbeta med jämställdhet och normkritik i förskolan.

Vänsterpartiet tillför Förskolenämnden ytterligare 800 tkr i ökad priskompensation då vi i vårt budgetförslag räknar upp med SKR:s PKV-index för att motverka dolda effektiviseringar. I kommunstyrelsens budgetförslag går att läsa att Mitt-S avser att återkomma till frågan om nämnden behöver ytterligare resursförstärkning för att kompensera för förändringen av statsbidraget för minskade barngrupper. Vänsterpartiet förutsätter att Förskolenämnden ges full kompensation för minskade statsbidrag till följd av denna förändring.

Vänsterpartiet föreslår kommunfullmäktige besluta:

Att Förskolenämnden ges i uppdrag att utreda hur likvärdigheten ser ut mellan förskolor i Borås Stad och föreslå åtgärder för att öka densamma.

Att all personal i förskolan ges möjlighet att utbilda sig i hur ett medvetet och aktivt jämställdhetsarbete i förskolan kan se ut.

Grundskola och fritidshem

För Vänsterpartiet är en likvärdig och kompensatorisk skola ett avgörande verktyg för att bygga ett jämlikt samhälle. Ett Borås där alla unga har samma möjligheter till ett gott liv oavsett vilken bakgrund man har. Vänsterpartiets grundläggande hållning är att skolans likvärdighet behöver stärkas. Vi är starkt kritiska till den marknadsskola som har vuxit fram i Sverige. Under lång tid har skolsegregationen ökat. Vilken studiebakgrund en elevs föräldrar har får allt större genomslag i hur eleven själv lyckas i skolan. I vårt Borås är alla skolor bra skolor och huvudregeln är att man går på den närmsta skolan. Vi är som enda parti motståndare till det obligatoriska skolvalet. I vårt Borås finns det inte plats för vinstmaximerande friskolor – elevers rätt till kunskap och skolpersonalens rätt till bra arbetsvillkor går före aktiebolags vinstintressen. Förbättrade kunskapsresultat kan nås genom att förstärka likvärdigheten i skolan.

I kommunstyrelsens budgetförslag görs stora satsningar på Grundskolenämnden. Vi välkomnar dessa satsningar. Långsiktiga och nivåhöjande medel är viktigt för att säkerställa kvaliteten i utbildningen i Borås Stads grundskolor. Samtidigt som vi välkomnar Mitt-S satsningar vill vi på ett par områden gå längre. Vänsterpartiet föreslår att Centrum för flerspråkigt lärande förstärks med ytterligare 1,3 mnkr. De 1,7 mnkr som verksamheten tillförs i kommunstyrelsens förslag till budget är ett steg i rätt riktning och kompenserar för bortfallet av statsbidrag för 2022, men redan innan detta statsbidrag försvinner är det uppenbart att verksamheten behöver ökade resurser. I ljuset av Skolinspektionens kritik mot Borås Stad anser Vänsterpartiet därför att verksamheten behöver ytterligare resursförstärkning. Därutöver tillför Vänsterpartiet Grundskolenämnden ytterligare drygt 1 mnkr i ökad priskompensation.

Simkunnighet räddar liv, ändå varierar den mellan olika områden i Borås. Barn till föräldrar med låg inkomst får i lägre grad gå i simskola, genom att låta alla barn som går i förskoleklass få simundervisning skulle Borås kunna minska ojämlikheten i hälsa och uppväxtvillkor. Simkunnighet bör vara en rättighet och därför föreslår Vänsterpartiet att alla barn i förskoleklass ska få simundervisning.

I kommunstyrelsens förslag till budget avsätts 5,0 mnkr i investeringsmedel för att uppnå en likvärdig standard i utemiljön mellan olika förskolor. Vänsterpartiet välkomnar i likhet med tidigare år denna satsning, men föreslår att också Grundskolenämnden ges motsvarande investeringsmedel för att förbättra utemiljön på skolgårdarna.

Under pandemin har elever i högstadiet haft fjärrundervisning under stora delar av det ordinarie skolåret. Detta har orsakat framväxten av en utbildningsskuld som behöver hanteras. Det är vidare också sannolikt att effekterna av pandemin på elevers resultat i skolan korrelerar med sociala bakgrundsfaktorer. Elever som är trångbodda har sannolikt haft mycket svårare att tillgodogöra sig fjärrundervisning. Vänsterpartiet vill att Grundskolenämnden ges i uppdrag att ta fram en åtgärdsplan för hur utbildningsskulden kan hanteras, med fokus på skolans kompensatoriska uppdrag.

Av investeringsbudgeten framgår att Särilaskolan ska byggas om till en sjuparallellig 7-9 skola. När investeringsärendet tidigare har diskuterats har flytten av Särilaskolans F-6 beskrivits som en tillfällig evakuering till den nya Byttorpsskolan. Genom kommunstyrelsens budgetförslag drar vi slutsatsen att flytten snarare är av permanent karaktär. För Vänsterpartiets del är det viktigt att det finns en F-6 skola på stadsdelen Norrby. Vi föreslår därför att kommunfullmäktige ger Grundskolenämnden och Lokalförsörjningsnämnden i uppdrag att hitta en permanent lösning där elever i F-6 kan gå på en skola på Norrby.

Grunden till ett framtida jämställt samhälle måste starta redan i skolan. Idag vet vi att sexuella trakasserier, våld och hot om våld är en del av många unga tjejers vardag. Vänsterpartiet föreslår därför att Grundskolenämnden och Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden ges i uppdrag att utreda möjligheten till en IOP med Tjejjouren i Borås för att samverka kring dessa frågor. Vi menar att det är viktigt att unga på våra skolor kommer i kontakt med Tjejjouren, får lära sig mer om samtycke och goda relationer.

Fritidshemmen är en viktig del av Grundskolenämndens verksamhet. Under 2020 utredde Grundskolenämnden likvärdigheten i Borås Stads fritidshem. Utredningen har visat på oacceptabelt stora skillnader mellan fritidshemmen. Detta har bland annat tagit sig uttryck i att antalet elever per årsarbetare varierar mellan 11,1 och 32,7 i kommunen. Även andelen behörig personal skiljer sig drastiskt mellan olika enheter. På sju enheter finns det i dagsläget ingen behörig personal. Vänsterpartiet vill lägga till en indikator i Kommunfullmäktiges indikatorer som visar antalet enheter där det helt saknas behörig personal. Därtill vill vi att Grundskolenämnden ges i uppdrag att återkomma med en åtgärdsplan för hur andelen behörig personal på fritidshemmen kan öka.

Vänsterpartiet föreslår kommunfullmäktige besluta:

Att det obligatoriska skolvalet i grundskolan avskaffas.

Att alla barn i förskoleklass ges möjlighet att delta i simundervisning.

Att Grundskolenämnden ges investeringsmedel motsvarande 5,0 mnkr för att förbättra utemiljön på skolgårdar.

Att Grundskolenämndens ges i uppdrag att ta fram en åtgärdsplan, med fokus på skolans kompensatoriska uppdrag, för hur utbildningsskulden kan hanteras

Att Grundskolenämnden och Lokalförvaltningsnämnden ges i uppdrag att hitta en permanent lösning för att det ska finnas en F-6 skola på stadsdelen Norrby

Att Grundskolenämnden och Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden ges i uppdrag att utreda möjligheten till en IOP med Tjejjouren i Borås.

Att bland Kommunfullmäktiges indikatorer för Grundskolenämnden lägga till en indikator som anger antalet fritidshem där det helt saknas behörig personal.

Att gratis mensskydd ska erbjudas alla elever i Borås Stads grund- och gymnasieskolor.

Gymnasie- och vuxenutbildning

Gymnasieskolan ska förbereda unga boråsare för yrkeslivet och för högskolestudier. Pandemin har varit en svår tid för många, också elever i gymnasieskolan har drabbats hårt med undervisning hemma istället för på plats i skolan. Under pandemin har det byggts upp en utbildningsskuld som staden behöver börja beta av. Vänsterpartiet anser därför att de satsningar på gymnasieskolan som görs i kommunstyrelsens förslag till budget är viktiga resurstillskott för att utveckla elevhälsoarbetet i skolan och för att säkerställa en bredd i de program som erbjuds inom stadens gymnasieskolor. Utöver satsningen i kommunstyrelsens förslag till budget tillför Vänsterpartiet nämnden ytterligare 0,7 mnkr i utökad priskompensation.

I kommunstyrelsens förslag till budget tillskjuts nämnden investeringsmedel för utökade lokaler på Bäckängsgymnasiet och på Sven Eriksonsgymnasiet. Vänsterpartiet vill att Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden tillsammans med Lokalförvaltningsnämnden ges i uppdrag att i samband med dessa investeringar beakta möjligheten att tillskapa gymnasieskolor som innehåller en blandning mellan studieförberedande och yrkesförberedande program.

För att motverka sexuella övergrepp och trakasserier vill Vänsterpartiet att alla tjejer i gymnasiet ska få pröva feministiskt självförsvar. Parallellt med detta bör det erbjudas undervisning och diskussioner om vikten av samtycke till alla elever. I tillägg till detta föreslår vi att Grundskolenämnden och Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden ges i uppdrag att utreda möjligheten till att teckna en IOP med Tjejjouren i Borås. För att göra vardagslivet enklare för en stor del av Borås Stads skolelever vill Vänsterpartiet att mensskydd ska erbjudas gratis för alla elever. Med detta vill Vänsterpartiet framförallt bidra till att bryta tabun runt mens, men vi ser också att det är en reform som skulle ha ekonomisk betydelse för unga tjejer.

På initiativ från Vänsterpartiet genomförde det rödgröna styret under den förra mandatperioden att den teoretiska undervisningen för körkort erbjuds elever på Omvårdnadsprogrammet, detta för att körkort i många fall är en förutsättning för att få en anställning. Vänsterpartiet vill gå vidare genom att teoretisk körkortsundervisning ska erbjudas alla gymnasieelever i Borås Stad.

Vuxenutbildning är centralt för att alla ska få en andra chans, för att stärka den enskilde på arbetsmarknaden och för att säkra framtida kompetensbehov. Inte minst inom välfärden finns det stora kompetensbehov i framtiden. Vänsterpartiet anser att det är viktigt att vuxenutbildningen i huvudsak bedrivs i egen regi. Detta skapar förutsättningar att på ett bättre sätt säkerställa kvaliteten i utbildningen.

Vänsterpartiet föreslår kommunfullmäktige besluta:

Att Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden och Lokalförsörjningsnämnden vid investeringarna på Bäckängs- och Sven Eriksonsgymnasiet beaktar möjligheten att tillskapa gymnasieskolor som innehåller en blandning mellan studieförberedande och yrkesförberedande program

Att alla tjejer i Borås Stads gymnasieskolor ska få pröva feministiskt självförsvar

Att Grundskolenämnden och Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden ges i uppdrag att utreda möjligheten till en IOP med Tjejjouren i Borås.

Att gratis mensskydd ska erbjudas alla elever i Borås Stads grund- och gymnasieskolor.

Att alla gymnasieelever ska erbjudas teoriundervisning för körkort.

Att Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden får i uppdrag att förbereda för att den kommunala vuxenutbildningen i huvudsak ska bedrivas i egen regi

Äldreomsorg

Människor lever allt längre och blir friskare, men skillnaderna i hälsa och livsvillkor mellan olika grupper är stora. Därför behövs en äldrepolitik för jämlikhet. Det handlar om allt från förebyggande insatser som alla kan ta del av till vård och omsorg till den som på grund av ålder eller sjukdom inte längre klarar sig på egen hand.

Under pandemin har många äldre lidit av isolering, särskilt då de inte har kunnat träffa sina anhöriga. Borås Stad behöver göra en översyn av vård- och omsorgsboendenas lokaler, så att det finns ytor både inom- och utomhus där äldre kan träffa sina anhöriga utan risk för smittspridning. De öppna mötesplatserna har stor betydelse för ett hälsosamt åldrande och för att förhindra ofrivillig ensamhet, mötesplatserna ska vara inkluderande för alla. Mötesplatser ska finnas i hela kommunen, inne i staden liksom i serviceorterna. Att laga mat och äta tillsammans bidrar till gemenskap på mötesplatserna, Vänsterpartiet vill därför att möjligheten till matlagning på befintliga mötesplatser för seniorer utreds för att identifiera eventuella investeringsbehov. De öppna mötesplatserna för seniorer ska fortsätta erbjuda utbildning för äldre kring digitala verktyg, bland annat för att ge seniorer möjlighet att umgås med nära och kära på distans.

Utbildad personal och kontinuitet i personalgruppen har stor betydelse för kvalitet och säkerhet i äldreomsorgen. Genom att överanställa undersköterskor inom hemtjänst och på vård- och omsorgsboenden så finns det personal på plats som känner de äldre och som kan täcka upp vid annan personals sjukfrånvaro, härigenom sparar verksamheten in kostnaden för vikarier. 2020 gjordes försök med överanställning inom hemtjänsten vilket föll väl ut. Detta bör nämnden fortsätta arbeta med också under 2022. På grund av de stora personalbehov som finns inom äldreomsorgen är vi positiva till de statliga initiativ som har tagits för att finansiera utbildning av fler undersköterskor. Vidare välkomnar Vänsterpartiet det fortsatta arbetet med en KAL-grupp för undersköterskor.

Personalen är äldreomsorgens viktigaste tillgång. För att alla äldre ska få sina behov tillgodosedda behöver vi anställa fler inom vård och omsorg och jobbet behöver bli mer attraktivt. Eftersom arbetet som undersköterska både kan vara fysiskt och psykiskt påfrestande och för att arbetstiden är förlagd till både kvällar och helger menar vi att det behövs mer tid för återhämtning mellan arbetspassen. Utvilade medarbetare mår bättre och sjuktalen kan minska. Idag betalar många undersköterskor sin egen arbetstidsförkortning genom att arbeta deltid och andra lämnar yrket helt. Vänsterpartiet vill att försök med arbetstidsförkortning genomförs inom olika delar av äldreomsorgen. Personalen ska vara delaktig i vilka modeller för arbetstidsförkortning som prövas. Vi vill att erfarna undersköterskor ska finnas kvar i Borås Stad, genom att erbjuda goda arbetsvillkor gör vi det möjligt.

Vänsterpartiet har tidigare drivit på för en utredning om fria arbetsskor till de yrkesgrupper som arbetsgivaren tillhandahåller arbetskläder för. Vi vill nu gå vidare med detta förslag och föreslår därför att Vård- och äldrenämnden tillförs 2 mnkr för att erbjuda arbetsskor till de yrkesgrupper som omfattas av förslaget.

Våld i nära relationer förekommer också bland äldre, men det är tabubelagt och många, framför allt kvinnor, befinner sig på grund av låg pension i ett ekonomiskt beroende till den de lever ihop med. Medarbetare i äldreomsorgens olika delar ska ges utbildning om våld i nära relationer och ska ha kunskap om var utsatta äldre kan få hjälp.

För att seniorer ska kunna planera sitt boende och kanske lämna en otillgänglig eller för stor bostad krävs att byggandet av trygghetsbostäder ökar betydligt de kommande åren. Trygghetsbostäder är vanliga hyresrätter men med god fysisk tillgänglighet och med möjlighet till social samvaro i gemensamhetsutrymmen. De allmännyttiga bostadsbolagen har ett särskilt ansvar att tillsammans med äldreomsorgen planera för nya trygghetsbostäder.

För Vänsterpartiet är det självklart att de skattemedel som går till äldreomsorg ska komma just de äldre till del. Därför säger vi nej till privata, vinstdrivna företag i äldreomsorgen. Vård- och äldrenämnden har gått ut med en förnyad upphandling av vård- och omsorgsboendena på Kvibergsgatan och Kapplandsgatan. Vänsterpartiet anser att dessa boenden ska drivas i egen regi och att upphandlingen därför behöver avbrytas. Vidare föreslår Vänsterpartiet att Lagen om valfrihet (LOV) fortsättningsvis inte tillämpas i Borås. Vi ser att LOV-bolagen är en bidragande orsak till den minuthets som breder ut sig i äldreomsorgen.

Vänsterpartiet föreslår kommunfullmäktige besluta:

Att Vård- och äldrenämnden genomför en översyn av vård- och omsorgsboendenas lokaler, så att det finns ytor både inom- och utomhus där äldre kan träffa sina anhöriga utan risk för smittspridning.

Att Vård- och äldrenämnden utreder möjligheten till matlagning på befintliga mötesplatser för seniorer med syftet att identifiera eventuella investeringsbehov.

Att Vård- och äldrenämnden genomför försök med arbetstidsförkortning. Personalen ska vara delaktig i vilka modeller för arbetstidsförkortning som prövas.

Att medarbetare inom Vård- och äldreförvaltningen ges utbildning om våld i nära relationer.

Att Vård- och äldre- och barnnämnden ges i uppdrag att avbryta upphandlingen av vård- och omsorgsboendena på Kvibergsgatan och Kapplandsgatan med syfte att dessa så snart som möjligt drivs i egen regi.

Att Borås Stad fortsättningsvis inte tillämpar Lagen om valfrihet (LOV).

Socialtjänst

En generell välfärd och full sysselsättning är viktiga redskap för att motverka ekonomiska och sociala klyftor. Ibland behövs särskilda insatser när du hamnar i en utsatt position, det är en fråga om solidaritet att den som behöver hjälp också ska få en ny chans. Socialt arbete i Borås ska vara stödjande, förebyggande och uppsökande.

Arbetsliv och arbetet mot våld i nära relationer

Barnfattigdom är en realitet för alltför många barn. Den viktigaste åtgärden för att barn ska slippa växa upp under knappa förhållanden är en aktiv arbetsmarknadspolitik, men för de barnfamiljer som får försörjningsstöd ska barnens villkor och möjlighet till exempelvis fritidsaktiviteter särskilt beaktas. Utöver vikten av att bekämpa arbetslösheten är det också grundläggande för ett jämlikt samhälle att säkerställa rätten till försörjningsstöd för den som inte har någon annan inkomst. För många har pandemin inneburit sämre ekonomi på grund av till exempel varsel eller arbetslöshet. För första gången på många år stiger därför kostnaderna för försörjningsstöd i Borås. Det är viktigt att Borås Stad bidrar till arbetet mot arbetslöshet genom åtgärder som kan stärka personer som idag står långt från arbetsmarknaden.

Borås Stads riktlinjer för försörjningsstöd avspeglar inte de hyror som finns på bostadsmarknaden i Borås. Detta kan leda till att personer inte får sina ansökningar beviljade då hyreskostnaden anses vara för hög. Vänsterpartiet menar att riktlinjerna för försörjningsstöd måste avspegla den faktiska situationen som boråsare lever under. Därför föreslår vi att Arbetslivsnämnden ges i uppdrag att revidera riktlinjerna för försörjningsstöd så att försörjningsstöd kan beviljas för normala hyreskostnader i Borås. En sådan förändring bör ta hänsyn till att snitthyror stiger över tid.

Arbetslivsnämnden är ansvarig för stadens satsningar på feriearbeten till ungdomar. Vänsterpartiet vill fortsätta den lyckade satsningen på feriejobb för alla gymnasieungdomar. Vi menar att alla ungdomar, oavsett hur stort eller litet kontaktnät deras föräldrar har, har rätt till arbetslivserfarenhet. Vänsterpartiet vill att Borås Stad bjuder in fackföreningarna för att informera alla ungdomar som har fått feriejobb om sina rättigheter på jobbet.

Arbetslivsnämnden har en viktig roll i arbetet mot mäns våld mot kvinnor. Kunskapen om våld i nära relationer liksom om prostitution och trafficking behöver öka. För att komma till rätta med utsatthet för olika former av sexualiserat våld och hedersrelaterat våld vill vi att ett brett och systematiskt kunskapshöjande arbete för alla anställda och förtroendevalda i Borås Stad genomförs. Det handlar om att varje boråsare ska veta att kunskapen finns i kommunen och att du därmed ska mötas av ett gott och icke-dömande bemötande när du söker hjälp. För att motverka mäns våld mot kvinnor är samverkan med kvinno- och tjejjouren viktigt. Vänsterpartiet välkomnar den budgetsatsning på Relationsvårdsenheten som föreslås i kommunstyrelsens

budgetförslag. Därutöver är vi också mycket positivt inställda till den föreslagna IOP med kvinnojouren. Det sistnämnda skapar bättre förutsättningar för det viktiga och långsiktiga arbete som kvinnojouren utför.

Vänsterpartiet vill utveckla arbetet mot våld i nära relationer genom att Borås Stad deltar i initiativet Huskurage. Det är ett initiativ startat av en ideell förening i syfte att förhindra våld i nära relationer som sker i hemmet. Huskurage ger grannar ett verktyg att agera genom en policy som säger att vi som grannar inte tänker ignorera om vi känner oro för att någon far illa. Genom samverkan mellan Relationsvårdsenheten och kommunens bostadsbolag kan breda grupper av boråsare nås av ett viktigt våldsförebyggande arbete.

Vänsterpartiet föreslår kommunfullmäktige besluta:

Att Arbetslivsnämnden ges i uppdrag att revidera riktlinjer för utbetalning av försörjningsstöd så att sådant kan beviljas för normala hyreskostnader i Borås.

Att Borås Stad bjuder in fackföreningar för att informera alla ungdomar som har fått feriejobb om sina rättigheter på jobbet.

Att Borås Stad deltar i initiativet Huskurage för att motverka våld i nära relationer

Individ- och familjeomsorg

Vänsterpartiet välkomnar satsningarna på Individ- och familjeomsorgsnämnden som görs i kommunstyrelsens förslag till budget. I samband med budget 2022 beslutade kommunfullmäktige att bifalla Vänsterpartiets förslag om att utreda en modell för volymkompensation till Individ- och familjeomsorgsnämnden och Sociala omsorgsnämnden. Denna utredning har ännu inte presenterats, men vi kan konstatera att man i budgeten hänvisar till volymförändringar för att motivera nämndens ökade kommunbidrag. Vänsterpartiet vill ta ytterligare ett steg och föreslår därför, i likhet med vad vi gör till andra välfärdsnämnder, att priskompensationen för nämnden ökar med 0,4 mnkr.

Under 2021 startades under Individ- och familjeomsorgen en avhoppverksamhet som riktar sig mot personer i kriminella miljöer. Denna fråga har Vänsterpartiet varit pådrivande i och vi är positiva till att verksamheten nu har kommit på plats. Att underlätta avhopp från och förhindra nyrekrytering till kriminella nätverk är viktiga verktyg för att kunna pressa tillbaka den organiserade brottsligheten. Vänsterpartiet är likaså positiva till den nyckelroll som Individ- och familjeomsorgsnämnden har fått i arbetet med sociala bostäder. På båda dessa områden har politiska beslut inneburit ambitionshöjningar för nämndens verksamhet. Vänsterpartiet menar att höjda ambitioner måste följas av ökade resurser. Därför föreslår Vänsterpartiet att nämnden tillförs ytterligare 2 mnkr i utökat kommunbidrag.

Det vråkningsförebyggande arbetet är ett arbete som har stor betydelse för den enskilde individen såväl som för samhället i stort. Att förhindra att människor blir vråkta från sitt hem leder till att värre problem kan undvikas och den samhällsekonomiska kostnaden blir mindre. I samband med att nämnden fattade beslut om anpassningar i budget 2020 minskades antalet tjänster på den vråkningsförebyggande enheten. Vänsterpartiet vill satsa mer på vråkningsförebyggande arbete och föreslår därför att Individ- och familjeomsorgsnämnden tillförs 1,6 mnkr riktade för att skapa två nya tjänster inom denna verksamhet.

Ett viktigt inslag i arbetet för ett Socialt hållbart Borås handlar om tidiga insatser. För att fånga upp unga i riskzon är det viktigt att Individ- och familjeomsorgsnämnden och Grundskolenämnden har ett fungerande samarbete. Vänsterpartiet vill understryka att båda nämnder har ett ansvar för detta. Vi ser att det integrerade teamet som tillskapades 2019 är viktigt för detta arbete.

I enlighet med kommunstyrelsens förslag till budget reserveras 10 mnkr centralt för trygghetsarbete och våldsförebyggande arbete. Vänsterpartiet ser det som naturligt att åtgärder på detta område diskuteras i den beredningsgrupp för arbetet mot organiserad brottslighet som tillsattes med representanter för samtliga partier.

Social omsorg

Vänsterpartiets grundläggande tanke är att alla människor är jämlika, har rätt till sina liv, sin personlighet och till integritet. Arbete för tillgänglighet och delaktighet handlar i grund och botten om att respektera de mänskliga rättigheterna. Tillgänglighet handlar både om den fysiska miljön och om tillgänglighet för personer med kognitiv funktionsnedsättning. Stödet till funktionshinderföreningarna är viktigt för rätten till en meningsfull fritid. I kommunstyrelsens budgetförslag får Sociala omsorgsnämnden ett förstärkt kommunbidrag om 13,2 mnkr, bland annat för det nya LSS-boendet på Färgargatan. Vänsterpartiet tillför nämnden ytterligare 0,9 mnkr i förstärkt priskompensation.

Öppna mötesplatser för personer inom LSS och socialpsykiatri spelar en viktig roll i att bryta ensamhet och isolering. Vänsterpartiet tillför Sociala omsorgsnämnden medel för att bibehålla sina öppna mötesplatser. Vi har tidigare drivit att nämnden får i uppdrag att utreda behovet av en öppen mötesplats för personer inom LSS med neuropsykiatriska funktionsnedsättningar. Med anledning av detta är vi positiva till förslaget i kommunstyrelsens budget om ett uppdrag till Sociala omsorgsnämnden om att utreda ett aktivitetshus för målgruppen som omfattas av nämndens insatser. Vi anser därutöver att förslaget om aktivitetspedagoger kan spela en viktig roll i sammanhanget.

Vänsterpartiet har tidigare fått igenom ett förslag om att utreda fria arbetskor till de personalgrupper som arbetsgivaren erbjuder arbetskläder. Vi vill nu gå vidare och tillför därför Sociala omsorgsnämnden 1 mnkr för att kunna erbjuda arbetskor till den definierade målgruppen.

Personer inom LSS och socialpsykiatrin arbetar ofta inom kommunens ”daglig verksamhet”. Vänsterpartiet vill att samma personalförmåner gäller för den som har daglig verksamhet i Borås Stad som för den som har en anställning. Dagersättningen ska räknas upp varje mandatperiod. Vänsterpartiet är kritiska till nedläggningen av den dagliga verksamheten på Vingen under 2020 – både till nedläggningen i sig och hur denna fråga bereddes. Vi delar den kritik som revisorerna har framfört att beslut likt dessa inte kan delegeras till förvaltningsorganisationen. Hanteringen innebär dessutom att beslutet inte går att överklaga, eftersom något beslut i formell mening inte har fattats. Sociala omsorgsnämnden måste vidta rutiner för att likande händelser inte upprepas.

Personlig assistans är en frihetsreform som ska ge den enskilde som har en funktionsnedsättning stöd att leva sitt liv. Genom att staten inte längre tar lika stort ansvar för personlig assistans krävs att kommunen tar större ansvar för att den enskilde får sina rättigheter tillgodosedda. Det är viktigt att nämnden har en löpande dialog med kommunstyrelsen om hur dessa kostnader förändras.

Det behöver byggas flera nya boenden under kommande mandatperiod. Vi vill driva alla LSS-boenden i kommunal regi. Privata vinstdrivna entreprenörer slår sönder kontinuiteten i verksamheten. För många boende inom LSS är det speciellt viktigt med kontinuitet i relationerna, deras medboende och personalen blir som en del av deras familj. Livskvaliteten för de boende försämras när långvariga relationer bryts på grund av nya upphandlingar av verksamheten och vinstjakten leder till allt för låg bemanning vilket drabbar de boende.

En granskning av tidningen Hem & Hyra har visat att kommunerna i Västra Götaland bedömer boendestöd olika. I 34 av regionens 49 kommuner är det avgiftsfritt och i resterande kommuner är det avgiftsbelagt. I Borås är avgiften för boendestöd 250 kr/månad. Vänsterpartiet anser att boendestöd är en viktig insats som ger stöd till enskilda individer att lättare klara vardagsbestyren. Möjligheten till boendestöd ska inte avgöra av storleken på plånboken. Därför föreslår vi att Borås Stad inför avgiftsfritt boendestöd. För detta tillförs nämnden 0,3 mnkr.

Vänsterpartiet föreslår kommunfullmäktige besluta:

Att samma personalförmåner ska gälla för den som har daglig verksamhet i Borås Stad som för den som har en fast anställning.

Att Sociala omsorgsnämnden förbereder återtagandet i kommunal regi av de boenden inom LSS och socialpsykiatrin som idag drivs i privat regi.

Kultur och fritid

Tillgång till kultur är ingen lyx, det handlar om att tillgodose grundläggande mänskliga behov. För Vänsterpartiet är kulturen en del av välfärden och den ska finnas till för alla, inte bara för den som har en tjock plånbok. På samma sätt är rätten till en meningsfull och möjligheten till en aktiv fritid en viktig politisk fråga som i grunden handlar om att skapa en jämlik stad. I arbetet för ett socialt hållbart Borås får kulturen och fritiden inte förbises.

Kultur för alla

I kommunstyrelsens budget satsas ytterligare 2 mnkr på Kulturnämndens verksamhet. 1,35 mnkr av detta går till att utveckla och förstärka kvaliteten inom verksamheten medan övrigt är kompensation för ökade hyreskostnader. Vänsterpartiet vill tillföra Kulturnämnden ytterligare 2 mnkr för att avgiftsbefria Kulturskolan. En avgiftsfri kulturskola är ett viktigt led i arbetet med att tillgängliggöra kultur och skapa möjlighet för eget skapande hos alla stadens barn. De resurser som Vänsterpartiet tillför motsvarar det intäktsbortfall som avgiftsbefrielsen skapar. Över tid behöver staden vara beredd att tillskjuta ytterligare medel för att också öppna upp verksamheten för fler.

Biblioteken fyller en särskilt viktig roll när det gäller att ge alla boråsare tillgång till information. Under mandatperioden har Vänsterpartiet varit pådrivande för att införa Mer-öppet på biblioteken i serviceorter. Detta finns idag i Dalsjöfors och Fristad. I fjolårets budget fick nämnden i uppdrag att ta fram en plan för i vilken ordning som biblioteken i kommunen ska bli Mer-öppna. Nämnden kommer att fatta beslut om planen senare i höst. Vänsterpartiet ansåg redan i fjolårets budgetdebatt att beslut om Mer-öppet på biblioteken i Sandared och Viskafors skulle fattas innan planen var klar. Eftersom biblioteken i serviceorterna ska prioriteras för detta arbete skjuter Vänsterpartiet till 0,9 mnkr i investeringsbudgeten för att genomföra Mer-öppet på biblioteken i Sandared och Viskafors.

För att elever på alla Borås Stads skolor ska kunna ta del av stadens rika kulturutbud vill Vänsterpartiet utreda införandet av en *Barnens kulturbuss*. Denna ska ge möjlighet till alla skolor, även landsbygdsskolor med skral tillgång till ordinarie linjetrafik, att ta sig till och från kulturaktiviteter.

Under 2020 har Kulturnämnden utrett tillgången till musikscener i Borås. Utredningen har kommit fram till att det saknas tillräckliga alternativ för detta. Vänsterpartiet anser att frågan om en scen för pop- och rockmusik har dragits i långbänk. För att möjliggöra för ett mer levande musikliv i Borås är det avgörande att vi kommer till beslut i denna fråga. Vänsterpartiet föreslår därför ett förstudieprojekt om hur fler scener för pop- och rockmusik kan skapas i Borås.

Vänsterpartiet föreslår kommunfullmäktige besluta:

Att Kulturnämnden tillförs investeringsmedel motsvarande 0,9 mnkr för att genomföra Mer-öppet på biblioteken i Sandared och Viskafors.

Att Kulturnämnden ges i uppdrag att utreda införandet av en Barnens kulturbuss för att tillgängliggöra stadens kulturliv för elever som går i skolor på orter med låg tillgång till ordinarie kollektivtrafik.

Att Kulturnämnden ges i uppdrag att under 2022 genomföra ett förstudieprojekt om hur fler scener för pop- och rockmusik kan skapas i Borås.

En aktiv fritid

Rätten till en bra fritid ska inte bero på hur mycket pengar du har eller var i kommunen du bor, att alla har tillgång till meningsfull fritid är en folkhälsofråga. För Vänsterpartiet är det självklart att jämlikhet, jämställdhet och tillgänglighet är ledord för kommunens fritidssatsningar. Norrbyhuset och Hässlehuset är två goda exempel på samverkan mellan kultur- och fritidsverksamhet samt öppna mötesplatser. I samband med kommunfullmäktiges beslut om budget för 2020 bifölls Vänsterpartiets förslag om att utreda en mötesplats på Göta. Efter att ha läst kommunstyrelsens förslag till budget konstaterar vi att det går framåt i frågan – om än långsamt. Nu föreslår Fritids- och folkhälsonämnden få ett nytt uppdrag om att mer detaljerat utreda vad som krävs för att starta en mötesplats på Göta.

Satsningarna på fritidsgårdarna som aviserats i kommunstyrelsens budget ligger i linje med Vänsterpartiets politik på området. Under flera år har fritidsgården på Norrby endast varit tillgänglig kvällstid för planerade aktiviteter. Vänsterpartiet anser att alla fritidsgårdar bör vara öppna också för spontana besök av ungdomar på området. Med

anledning av detta föreslår vi att Fritids- och folkhälsonämnden ges i uppdrag att hålla alla fritidsgårdar öppna för spontana besök under de ordinarie öppettiderna.

Tillgången till naturupplevelser genom utbyggnad av olika typer av spår och leder ska fortsätta, både på våra olika stadsdelar och i serviceorterna, men självklart med hänsyn till viktiga naturvärden. Vänsterpartiet välkomnar därför de medel som avsätts i investeringsbudgeten för detta ändamål. Detsamma gäller de medel som avsätts för att utveckla kommunens badplatser, både i drifts- och investeringsbudgeten. Vänsterpartiet föreslår att Fritids- och folkhälsonämnden ges i uppdrag att utreda möjligheterna till att anlägga en flytbrygga i Byttorpssjön. Detta för att göra en redan populär badplats ännu bättre.

Lekplatser ska finnas i alla områden, det ska finnas lekredskap som är anpassade till barn oavsett funktionsnedsättning. När kommunen bygger aktivitetsplatser ska det finnas ett tydligt genusperspektiv så att de lockar både tjejer och killar, och gärna uppmuntra till aktiviteter för olika åldrar.

Föreningslivet har stor betydelse för samhället och är på många sätt en praktisk skola i hur demokrati fungerar. Nio av tio barn är någon gång under sin uppväxt med i en idrottsförening. Mot denna bakgrund är det viktigt att föreningslivet präglas av allas lika värde och rättigheter att delta. Kommunen ska erbjuda föreningslivet stöd i sitt jämställdhetsarbete och kommunala bidrag ska uppmuntra att flickor och pojkar får ta lika stort utrymme i verksamheten. Fritids- och folkhälsonämnden får i uppdrag att utreda införandet av ett jämställdhetsindex för kommunens fritidsutbud, vilket kan omfatta såväl öppen ungdomsverksamhet som anläggningar och föreningsliv. Idrottsskolan ger barn möjlighet att med föräldrar som ledare pröva olika idrottsaktiviteter. För att främja folkhälsan och skapa möjligheter för idrottsutövande också inom områden där föreningsdeltagandet är lågt vill Vänsterpartiet även att Fritids- och folkhälsonämnden ges i uppdrag att i samverkan med föreningslivet genomföra idrottsskolor i socialt utsatta områden.

Det är positivt att de styrande partierna har tillgodosett in spelet från Vänsterpartiet om att utreda möjligheterna till ett utomhusbad på Boda. Vi välkomnar detta och ser det som ett viktigt steg för att möjliggöra att ett sådant anläggs.

Vänsterpartiet föreslår kommunfullmäktige besluta:

Att Fritids- och folkhälsonämnden ges i uppdrag att hålla alla fritidsgårdar öppna för spontana besök under de ordinarie öppettiderna.

Att Fritids- och folkhälsonämnden ges i uppdrag att utreda möjligheten till att anlägga en flytbrygga i Byttorpssjön.

Att Fritids- och folkhälsonämnden ges i uppdrag att utreda hur ett jämställdhetsindex för fritidsaktiviteter i Borås kan utformas.

Att Fritids- och folkhälsonämnden ges i uppdrag att starta idrottsskolor i socialt utsatta områden.

Miljö och klimat

Klimatkrisen utgör en akut utmaning. Vårt sätt att leva behöver förändras för att framtida generationer ska ha samma möjligheter till ett gott liv som vi har idag. För att klimatomställningen ska bli verkligheten måste takten öka. Det räcker inte längre med vackra ord och fina handlingsplaner – nu är det handling som krävs. Sverige ska vara ett föregångsland i den globala omställningen till ekologisk hållbarhet – och i Sverige ska Borås vara i framkant. Vänsterpartiet är klimatpartiet i Borås. Det är vi som har de politiska förslag som kan ta oss närmare koldioxidbudgetens målsättning om att Borås Stad ska göra sin del för att Parisavtalet ska kunna uppnås. I vårt budgetförslag spelar klimatpolitiken en avgörande roll.

Vänsterpartiet välkomnar att Borås Stad har infört en koldioxidbudget. Vi anser att denna är ett viktigt verktyg för att Borås ska uppfylla sitt åtagande mot omvärlden och mot framtida generationer. Samtidigt är koldioxidbudgeten bara ett verktyg på riktigt om den leder till konkreta åtgärder som minskar utsläppen. Om koldioxidbudgeten ska vara det styrmedel den behöver vara måste varje beslut som staden fattar analyseras utifrån dess effekt på koldioxidbudgetens målsättningar. Detta föreslår vi därför ska ges i uppdrag till samtliga nämnder.

Borås Stad har många styrdokument och det finns därför en risk att det uppstår målkonflikter mellan stadens olika styrdokument. Dessa skulle i sådana fall kunna leda till att arbetet för klimatomställning suboptimeras. Vänsterpartiet vill ge kommunstyrelsen i uppdrag att utreda och identifiera risker för målkonflikter i stadens styrdokument som försvårar klimatomställningen.

Vänsterpartiet föreslår att Borås Stads ägardirektiv för Borås energi och miljö förändras så att bolaget får ett tydligt uppdrag om att annullera utsläppsrätter som inte används. Systemet med utsläppsrätter och handeln med de samma är EU:s viktigaste verktyg för att minska utsläppen av växthusgaser. Samtidigt har tilldelningen av utsläppsrätter historiskt varit för generös. Borås energi och miljö kan bidra till en snabbare omställning genom att annullera sitt överskott av utsläppsrätter.

Omställningen från fossil till förnyelsebar energi måste intensifieras. Under mandatperioden har energiproduktionen från solenergi mer än tredubblats. Samtidigt utgör energi från solceller enbart en väldigt liten del av Borås Stads totala energikonsumtion. Detta visar den potential som finns i att öka produktionen av elektricitet från solceller. Vänsterpartiet tillför därför ytterligare investeringsmedel om 3 mnkr för att långsiktigt öka produktionen av solenergi. Även en utveckling av vindkraften är viktig för att öka andelen förnyelsebar energi. För över tio år sedan tog Borås Stad fram en utredning om förutsättningar för att bygga vindkraft i Borås. Vänsterpartiet föreslår att denna utredning kompletteras utifrån eventuella förändrade förutsättningar med syfte att identifiera geografiska områden lämpliga för att uppföra vindkraftverk.

Vänsterpartiet föreslår att kommunstyrelsen ges 1 mnkr i ökade anslag för att förvaltningar, arbetsgrupper och andra delar av Borås Stads organisation ska kunna ansöka om medel för att genomföra projekt som minskar den egna verksamhetens

klimatpåverkan. I arbetet för klimatomställning är det viktigt att ta tillvara på initiativ som kommer underifrån i organisationen

Persontransporter är en betydande källa till utsläppen av växthusgaser. För att omställningen till ett hållbart samhälle ska bli verklighet behöver våra transportmönster förändras. Bilen behöver stå tillbaka för klimatsmarta alternativ. För att göra dessa alternativ – till exempel kollektivtrafik och cykel – mer attraktiva och för att öka framkomligheten i stadens centrala delar föreslår Vänsterpartiet att Kommunstyrelsen ges i uppdrag att utreda vilka gator i stadskärnan som kan göras bilfria. Vi vill därtill öka investeringarna och reinvesteringarna i cykelbanor och föreslår att denna post i investeringsbudgeten ökar med 2 mnkr.

Kommunstyrelsens budgetförslag innehåller ett uppdrag om att utreda hur klimatkrav på byggande kan skärpas. Vänsterpartiet anser att den träbyggnadsstrategi som togs fram på politiskt initiativ för ett antal år sedan måste implementeras i praktiken. Vänsterpartiet föreslår därför att Samhällsbyggnadsnämnden ges ett sådant uppdrag. Inte bara produktion av nya fastigheter och större renoveringar av befintliga fastigheter behöver förändras för att klimatomställningen ska bli verklighet – också vid anläggningsarbeten behöver klimatpåverkan minska. Därför föreslår Vänsterpartiet att Servicenämnden och Tekniska nämnden ges i uppdrag att utreda hur klimatpåverkan kan minska vid anläggningsarbeten.

Det är positivt att kommunstyrelsens budget innehåller förslag om investeringar för att klimatanpassa Borås. Vi måste göra vårt yttersta för att åstadkomma en omställning som leder till minskade utsläpp av växthusgaser, men samtidigt behöver vi också förbereda oss för de klimatförändringar som redan sker. Därför föreslår Vänsterpartiet också att Lokalförsörjningsnämnden får i uppdrag att utreda behovet av klimatanpassning av kommunens egna verksamhetslokaler.

Borås Stad är en stor skogsägare och behöver som en stor aktör ta ansvar för att värna den biologiska mångfalden i de skogar som vi äger. Vänsterpartiet vill att värnandet av den biologiska mångfalden ska vara den grundläggande utgångspunkten för hur våra skogsmarker ska brukas. I likhet med vad som föreslås i rapporten Biologisk mångfald i Borås stad framtagen av Miljöförvaltningen vill Vänsterpartiet att Tekniska nämnden ges i uppdrag att verka för en högre andel lövskog, både inom skog avsedd för friluftsliv och inom produktionsskogen. Enligt samma rapport skulle en sådan utveckling också innebära att skogens roll som koldioxidsänka förstärks. Därutöver vill Vänsterpartiet att Tekniska nämnden ges i uppdrag att i högre utsträckning använda kontinuitetsbruk istället för hyggesbruk i produktionsskogen. Även detta skulle bidra till att utveckla skogens roll som koldioxidsänka.

För att öka takten i arbetet med att uppnå koldioxidbudgetens målsättningar föreslår vi därför att Kommunstyrelsen ges i uppdrag att årligen återkomma till Kommunfullmäktige med en redovisning av hur stadens arbete med klimatomställningen har fortskridit. Aktuell Hållbarhet rankar Sveriges kommuner utifrån vilka som har mest framgångsrikt miljöarbete. Sedan 2019 har Borås stigit från plats 37, till plats 23 2020 och till plats 13 2021. Vänsterpartiet vill att Borås Stad ska vara Sveriges miljöbästa kommun. Precis som Borås Stads budget innehåller nyckeltal som visar stadens omdöme i när det gäller företagsklimat och näringslivsklimat föreslår

Vänsterpartiet att kommunfullmäktiges indikatorer ska visa Borås Stads placering i Aktuell Hållbarhets kommunrankning.

Vänsterpartiet föreslår kommunfullmäktige besluta:

Att samtliga nämnder ges i uppdrag att vid varje beslut analysera hur beslutet påverkar möjligheten att nå koldioxidbudgetens mål om utsläppsminskningar.

Att kommunstyrelsen ges i uppdrag att analysera samtliga Borås Stads styrdokument för att identifiera målkonflikter som kan försvåra omställningen till ekologisk hållbarhet.

Att ägardirektivet till Borås energi och miljö förändras så att bolaget uppdras av ägaren att annullera ej använda utsläppsrätter.

Att Lokalförsörjningsnämnden ges ytterligare 3 mnkr i investeringsanslag för solceller.

Att utredningen Förutsättningar för att bygga vindkraftverk i Borås kompletteras utifrån förändrade förutsättningar med syfte att identifiera geografiska områden lämpliga för att bygga vindkraftverk i Borås.

Att kommunstyrelsen ges i uppdrag att utreda vilka gator i stadskärnan som kan göras bilfria.

Att Tekniska nämnden tillförs ytterligare 2 mnkr för investeringar och reinvesteringar i cykelbanor.

Att uppdra åt Samhällsbyggnadsnämnden att implementera den antagna träbyggnadsstrategin.

Att Servicenämnden och Tekniska nämnden får i uppdrag att utreda hur klimatpåverkan kan minska vid anläggningsarbeten.

Att Lokalförsörjningsnämnden ges i uppdrag att utreda behovet av klimatanpassning av kommunens egna verksamhetslokaler.

Att Tekniska nämnden ges i uppdrag att verka för en högre andel lövskog både inom skog avsedd för friluftsliv och inom produktionsskogen.

Att Tekniska nämnden ges i uppdrag att verka för att i högre utsträckning använda kontinuitetsbruk istället för hyggesbruk av Borås Stads skogar

Att Kommunfullmäktiges indikatorer under Kommunstyrelsen kompletteras med en indikator som visar stadens placering i Aktuell Hållbarhets miljörankning.

Samhällsbyggnad ur ett brett perspektiv

Borås är en stad som växer. För att staden ska kunna härbärgera en växande befolkning krävs det en välfungerande samhällsplanering. Hur staden planeras påverkar också våra möjligheter till social och ekologisk hållbarhet. För att Borås ska bli en jämlik stad behöver samhällsplaneringen också styras av denna utgångspunkt.

Bostadsbyggande

För Vänsterpartiet är en god bostad en social rättighet, inte en marknadsvara och beroende av hur mycket pengar du har i plånboken. När nya bostäder planeras ska de bidra till en jämlik, socialt och ekologiskt hållbar stad. Det råder betydande bostadsbrist i kommunen. Idag är det många som inte kan flytta hemifrån eller skaffa större lägenhet när familjen växer. Personer som vill flytta till Borås för att arbeta kan ha svårt att hitta en bostad. Äldre personer som vill sälja sitt hus har svårt att hitta lägenhet med rimlig hyra. Detsamma gäller för särskilt utsatta grupper i samhället.

För att komma till rätta med bostadsbristen krävs att produktionen ökar och att vi bygger hyresrätter som folk har råd att bo i. Det är också viktigt att processen från planarbete till bygglov förbättras och effektiviseras för att korta ledtider samt öka produktionen av bostäder. Vi vill se att det nationella investeringsstödet nyttjas av våra allmännyttiga bostadsbolag. Inför valet presenterade Vänsterpartiet en ny nationell modell för hyressättningen i allmännyttans nyproducerade bostäder. Förslaget är inspirerat av det framgångsrika arbetet i Örebro kommun med att hålla nere hyrorna i nyproduktionen. I korthet går det ut på att hyrorna baseras på låneräntan istället för på kalkylräntan. Exempel från Örebro visar att detta har kunnat pressa ned hyrorna i nyproduktionen med ca 30 procent.

Vänsterpartiet vill även att kommunen aktivt medverkar till förmånligare markpriser för mark som bebyggs med hyresrätter. Detta kan exempelvis ske via differentierade markpriser för hyres- respektive bostadsrätter. Detaljplaner med hyresrätter som upplåtelseform ska ges högsta prioritet. Det behövs bostäder med rimliga hyror, vid markanvisning ska hyresnivån vara en avgörande faktor för vem som får bygga. De kommunala bostadsbolagen ska ges förutsättningar för att kunna tillhandahålla bra bostäder, att ta ansvar för nyproduktion av hyresrätter, samt att även fortsättningsvis ha ett socialt perspektiv och ansvar för allmännyttans bostadsbestånd.

Bostadspolitiken är även ett viktigt instrument i integrationsarbetet. Vi vill motverka segregation genom att arbeta för att alla nyplanerade bostadsområden ska innehålla blandade upplåtelseformer, småhus, bostadsrätter och hyresrätter. I riktlinjerna för bostadsbyggandet ska integration och social hållbarhet ha en framträdande roll. Allmännyttan ska tillhandahålla lägenheter till särskilt utsatta grupper, det kan exempelvis handla om våldsutsatta kvinnor.

Vänsterpartiet föreslår kommunfullmäktige besluta:

Att följande läggs till i ägardirektiven för de fem allmännyttiga bostadsbolagen: "Hyressättningen i nyproduktionen ska baseras på låneräntan istället för på kalkylräntan".

Att följande läggs till i ägardirektiven för de fem allmännyttiga bostadsbolagen: "Använda de statliga investeringsstöden för att hålla hyreskostnaderna nere vid produktion av nya bostäder".

Att Samhällsbyggnadsnämnden ges i uppdrag att vid markanvisning låta den planerade hyresnivån vara en avgörande faktor för vem som får bygga.

Att Samhällsbyggnadsnämnden ges i uppdrag att prioritera detaljplaneärenden som innebär att fler hyresrätter kan byggas.

Att vid försäljning av mark för nyproduktion av bostäder ska priset på mark avsedd för att bygga hyresrätter vara lägre än priset på mark avsedd för att bygga bostadsrätter, detsamma bör gälla för tomträtsavgifter.

Att Samhällsbyggnadsnämnden ges i uppdrag att vid framtagande av nya detaljplaner eftersträva en blandad bebyggelse med olika upplåtelseformer för att motverka bostadssegregationen.

Gator och trafik

En levande stad ställer krav på goda möjligheter till mobilitet. För Vänsterpartiet är det en viktig fråga att gatunätet planeras så att gång-, cykel- och kollektivtrafik ges goda

förutsättningar. Omställningen av persontransporter är en viktig del av klimatomställningen och hur vår stad planeras är en förutsättning också för social hållbarhet.

Vänsterpartiet har i vår investeringsbudget föreslagit ökade medel för investeringar- och reinvesteringar i cykelbanor. Vi vill att cykelbanor till skolor och fritidsgårdar prioriteras. Därtill föreslår vi att infrastruktur för cykling till och från stora arbetsplatser i kommunen prioriteras. Detta för att lättare kunna ersätta arbetsresor med bil med cykeltransporter.

I Borås reser idag ålderspensionärer gratis med buss under vissa tider och detsamma gäller färdtjänstresenärer de dagar deras hälsa så tillåter. Den totala kostnaden för deras färdtjänstresor per månad är aldrig större än för ett månadskort i kollektivtrafiken. Dessa goda villkor ska bibehållas och färdtjänsten bör köras i egen regi av chaufförer med kunskap om målgruppens behov.

Elsparkcyklarna har under 2021 förändrat stadsbilden i Borås. Även om det finns goda effekter av elsparkcyklarnas inträde i gatubilden är dessa också något som innebär problem för många i vår stad. Elsparkcyklarna försvårar framkomligheten på trottoarer och cykelbanor. De kan bland annat leda till problem för fotgängare, varutransporter och cyklister. För personer med funktionsnedsättningar kan den oordning som finns bland elsparkcyklar som inte parkeras korrekt försvåra tillgängligheten. Det är tydligt att denna verksamhet behöver regleras hårdare. Vänsterpartiet vill därför att Tekniska nämnden får i uppdrag att utreda möjligheten att införa en taxa för markupplåtelse för företag som bedriver uthyrning av elsparkcyklar.

I kommunstyrelsens budgetförslag beskrivs hur Södra torget ska fortsätta vara ett nav för kollektivtrafiken. Vänsterpartiet avvisar inte detta men vill understryka vikten av att den pågående utredningen om kollektivtrafikens dragning genom stadens centrala delar inte begränsas av ett sådant beslut. I investeringsbudgeten tillförs Tekniska nämnden medel för att genomföra infrastrukturåtgärder för kollektivtrafikens dragning genom centrum. Det är viktigt att ovan nämnda utredning beaktas också vid den här typen av åtgärder. Utredningens möjlighet att titta på olika lösningar för kollektivtrafiken genom centrum ska inte begränsas av redan fattade investeringsbeslut. Vi vill också markera att detta inkluderar arbetet med den nya Nybron.

Vänsterpartiet föreslår kommunfullmäktige besluta:

Att vid arbete med nya cykelvägar prioritera sådana till fritidsgårdar, skolor och större arbetsplatser i kommunen.

Att ge Tekniska nämnden i uppdrag att utreda hur färdtjänsten kan köras i egen regi.

Att ge Tekniska nämnden i uppdrag att utreda möjligheterna att införa en taxa för markupplåtelse för företag som bedriver uthyrning av elsparkcyklar.

Att uppdra åt Tekniska nämnden att beakta den pågående utredningen om kollektivtrafikens dragning genom stadens centrala delar vid investeringsåtgärder som kan påverkas av utredningens slutsatser.

Mark-, anläggnings- och skötselarbeten

Vänsterpartiet föreslår att Tekniska nämnden vid skötsel av grönytor och liknande uppdras att beakta åtgärdernas påverkan på den biologiska mångfalden. Genom att undvika att klippa gräsmattor som inte är nödvändiga att klippa kan goda förutsättningar för våra pollinatörer skapas.

Vänsterpartiet vill öppna upp för möjligheten för Servicekontoret att göra mark- och entreprenadarbeten för andra beställare än Borås Stad. Inom Servicekontoret finns mycket kompetens och erfarenhet som bör komma fler till del. Med anledning av detta kvarstår det föreslagna avkastningskravet på Servicekontoret som finns i Kommunstyrelsens budgetförslag.

Vänsterpartiet föreslår kommunfullmäktige besluta:

Att uppdra åt Tekniska nämnden att värna den biologiska mångfalden vid skötsel av grönytor och liknande.

Att det ska öppnas upp möjligheter för Servicenämnden att genomföra mark- och entreprenadarbeten för andra beställare än Borås Stad.

Egen organisation

Borås Stad ska vara en attraktiv arbetsgivare som ger sina medarbetare goda arbetsvillkor. Alla, både kvinnor och män, som behöver arbetskläder för att kunna utföra sitt jobb ska även fortsättningsvis ha rätt till det, vi vill dessutom att arbetskor ska erbjudas för de yrkesgrupper som idag har arbetskläder.

Det behövs ett feministiskt perspektiv på alla politikområden. Fortfarande är män som grupp överordnade kvinnor som grupp och redan som barn uppfostras flickor och pojkar att ta olika mycket plats i samhället. Jämställdhetsperspektivet ska synliggöras under varje nämnd i Borås Stads budget. För Vänsterpartiet handlar feministisk politik både om ekonomisk jämlikhet mellan kvinnor och män och om rätten att bestämma över sin kropp. Kvinnor tjänar idag mindre än män i Sverige. Dels handlar det om att kvinnor och män som har samma yrke värdesätts olika, men framför allt handlar det om att kvinnodominerade yrkesgrupper värdesätts lägre än mansdominerade. Vänsterpartiet vill ha lika lön för likvärdigt arbete och arbetet för jämställda löner och arbetsvillkor ska prioriteras av Borås Stad. Det ska råda nolltolerans mot sexuella trakasserier och ofredanden på våra arbetsplatser, chefer och arbetsledare ska ges fortbildning på området.

I Borås Stad ska ingen sorteras bort från en anställningsintervju på grund av sitt ursprung eller kön. Vänsterpartiet vill därför att försök med avidentifierade ansökningshandlingar görs för att säkerställa att det är kompetens som avgör vem som kallas på anställningsintervju. Vänsterpartiet ser med oro på en tilltagande normalisering av rasism i samhället. Borås Stads medarbetare speglar stadens mångfald, vilket tyvärr innebär att en del av dem utsätts för rasism på arbetet. Chefer och arbetsledare behöver uppmärksammas på detta och ge medarbetare stöd om de utsätts för rasism av kollegor eller kommuninvånare.

Vänsterpartiet har tidigare föreslagit en utredning om hur personal i förskolan kan kompenseras för karensavdraget. Med pandemin som bakgrund vill vi nu gå längre och utreda om karensavdraget kan kompenseras för samtliga kommunens anställda i så kallade kontaktyrken. Vi menar att detta är viktigt för att begränsa smittspridning av inte bara Coronavirus utan också av exempelvis säsongsinfluensa.

Distributionscentralen utgör ett viktigt verktyg för att öka andelen närproducerad och ekologisk kost i Borås Stads verksamheter. Vänsterpartiet värnar distributionscentralen, däremot anser vi att det behöver göras en utredning av hur distributionscentralen har påverkat kostnadsbilden för de förvaltningar som har tillagningskök. Vänsterpartiet anser att ambitionen ska vara att nämnderna ges kompensation om en sådan kostnadsökning kan beläggas i utredningen.

Vänsterpartiet föreslår kommunfullmäktige besluta:

Att jämställdhetsperspektivet ska synliggöras under varje nämnd i Borås Stads budget.

Att försök med avidentifierade ansökningshandlingar görs.

Att kommunstyrelsen ges i uppdrag att utreda om och i så fall hur personal i kontaktyrken kan kompenseras för karensavdraget.

Att kommunstyrelsen uppdras att utreda om införandet av distributionscentralen har lett till merkostnader för de nämnder som har tillagningskök.

Sammanställning av Vänsterpartiets yrkanden för respektive nämnd

Nedan sammanställs Vänsterpartiets yrkanden under respektive nämnd.

Ekonomiska ramar

Att kommunbidrag till nämnderna för 2022 fastställs till vad som framgår av Tabell 2 i Vänsterpartiets budgetförslag

Kommunstyrelsen

Att Borås Stad fortsättningsvis inte tillämpar Lagen om valfrihet (LOV).

Att samtliga nämnder ges i uppdrag att vid varje beslut analysera hur beslutet påverkar möjligheten att nå koldioxidbudgetens mål om utsläppsminskningar.

Att kommunstyrelsen ges i uppdrag att analysera samtliga Borås Stads styrdokument för att identifiera målkonflikter som kan försvåra omställningen till ekologisk hållbarhet.

Att ägardirektivet till Borås energi och miljö förändras så att bolaget uppdras av ägaren att annullera ej använda utsläppsrätter.

Att utredningen Förutsättningar för att bygga vindkraftverk i Borås kompletteras utifrån förändrade förutsättningar med syfte att identifiera geografiska områden lämpliga för att bygga vindkraftverk i Borås.

Att kommunstyrelsen ges i uppdrag att utreda vilka gator i stadskärnan som kan göras bilfria.

Att Kommunfullmäktiges indikatorer under Kommunstyrelsen kompletteras med en indikator som visar stadens placering i Aktuell Hållbarhets miljörankning.

Att följande läggs till i ägardirektiven för de fem allmännyttiga bostadsbolagen: ”Hyressättningen i nyproduktionen ska baseras på låneräntan istället för på kalkylräntan”.

Att följande läggs till i ägardirektiven för de fem allmännyttiga bostadsbolagen: ”Använda de statliga investeringsstöden för att hålla hyreskostnaderna nere vid produktion av nya bostäder”.

Att vid försäljning av mark för nyproduktion av bostäder ska priset på mark avsedd för att bygga hyresrätter vara lägre än priset på mark avsedd för att bygga bostadsrätter, detsamma bör gälla för tomträttsavgifter.

Att jämställdhetsperspektivet ska synliggöras under varje nämnd i Borås Stads budget.

Att försök med aidentifierade ansökningshandlingar görs.

Att kommunstyrelsen ges i uppdrag att utreda om och i så fall hur personal i kontaktyrken kan kompenseras för karensavdraget.

Att kommunstyrelsen uppdras att utreda om införandet av distributionscentralen har lett till merkostnader för de nämnder som har tillagningskök.

Lokalförsörjningsnämnden

Att Grundskolenämnden och Lokalförsörjningsnämnden ges i uppdrag att hitta en permanent lösning för att det ska finnas en F-6 skola på stadsdelen Norrby

Att Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden och Lokalförsörjningsnämnden vid investeringarna på Bäckängs- och Sven Eriksonsgymnasiet beaktar möjligheten att till skapa gymnasieskolor som innehåller en blandning mellan studieförberedande och yrkesförberedande program

Att Lokalförsörjningsnämnden ges ytterligare 3 mnkr i investeringsanslag för solceller.

Att Lokalförsörjningsnämnden ges i uppdrag att utreda behovet av klimatanpassning av kommunens egna verksamhetslokaler.

Samhällsbyggnadsnämnden

Att uppdra åt Samhällsbyggnadsnämnden att implementera den antagna träbyggnadsstrategin.

Att Samhällsbyggnadsnämnden ges i uppdrag att vid markanvisning låta den planerade hyresnivån vara en avgörande faktor för vem som får bygga.

Att Samhällsbyggnadsnämnden ges i uppdrag att prioritera detaljplaneärenden som innebär att fler hyresrätter kan byggas.

Att Samhällsbyggnadsnämnden ges i uppdrag att vid framtagande av nya detaljplaner eftersträva en blandad bebyggelse med olika upplåtelseformer för att motverka bostadssegregationen.

Servicenämnden

Att Servicenämnden och Tekniska nämnden får i uppdrag att utreda hur klimatpåverkan kan minska vid anläggningsarbeten.

Att det ska öppnas upp möjligheter för Servicenämnden att genomföra mark- och entreprenadarbeten för andra beställare än Borås Stad.

Tekniska nämnden

Att Tekniska nämnden tillförs ytterligare 2 mnkr för investeringar och reinvesteringar i cykelbanor.

Att Servicenämnden och Tekniska nämnden får i uppdrag att utreda hur klimatpåverkan kan minska vid anläggningsarbeten.

Att Tekniska nämnden ges i uppdrag att verka för en högre andel lövskog både inom skog avsedd för friluftsliv och inom produktionsskogen.

Att Tekniska nämnden ges i uppdrag att verka för att i högre utsträckning använda kontinuitetsbruk istället för hyggesbruk av Borås Stads skogar

Att vid arbete med nya cykelvägar prioritera sådana till fritidsgårdar, skolor och större arbetsplatser i kommunen.

Att ge Tekniska nämnden i uppdrag att utreda hur färdtjänsten kan köras i egen regi.

Att ge Tekniska nämnden i uppdrag att utreda möjligheterna att införa en taxa för markupplåtelse för företag som bedriver uthyrning av elsparkcyklar.

Att uppdra åt Tekniska nämnden att beakta den pågående utredningen om kollektivtrafikens dragning genom stadens centrala delar vid investeringsåtgärder som kan påverkas av utredningens slutsatser.

Att uppdra åt Tekniska nämnden att värna den biologiska mångfalden vid skötsel av grönytor och liknande.

Fritids- och folkhälsonämnden

Att Fritids- och folkhälsonämnden ges i uppdrag att hålla alla fritidsgårdar öppna för spontana besök under de ordinarie öppettiderna.

Att Fritids- och folkhälsonämnden ges i uppdrag att utreda möjligheten till att anlägga en flytbrygga i Byttorpssjön.

Att Fritids- och folkhälsonämnden ges i uppdrag att utreda hur ett jämställdhetsindex för fritidsaktiviteter i Borås kan utformas.

Att Fritids- och folkhälsonämnden ges i uppdrag att starta idrottsskolor i socialt utsatta områden.

Kulturnämnden

Att Kulturnämnden tillförs investeringsmedel motsvarande 0,9 mnkr för att genomföra Mer-öppet på biblioteken i Sandared och Viskafors.

Att Kulturnämnden ges i uppdrag att utreda införandet av en Barnens kulturbuss för att tillgängliggöra stadens kulturliv för elever som går i skolor på orter med låg tillgång till ordinarie kollektivtrafik.

Att Kulturnämnden ges i uppdrag att under 2022 genomföra ett förstudieprojekt om hur fler scener för pop- och rockmusik kan skapas i Borås.

Förskolenämnden

Att Förskolenämnden ges i uppdrag att utreda hur likvärdigheten ser ut mellan förskolor i Borås Stad och föreslå åtgärder för att öka densamma.

Att all personal i förskolan ges möjlighet att utbilda sig i hur ett medvetet och aktivt jämställdhetsarbete i förskolan kan se ut.

Grundskolenämnden

Att det obligatoriska skolvalet i grundskolan avskaffas.

Att alla barn i förskoleklass ges möjlighet att delta i simundervisning.

Att Grundskolenämnden ges investeringsmedel motsvarande 5,0 mnkr för att förbättra utemiljön på skolgårdar.

Att Grundskolenämndens ges i uppdrag att ta fram en åtgärdsplan, med fokus på skolans kompensatoriska uppdrag, för hur utbildningsskulden kan hanteras

Att Grundskolenämnden och Lokalförsörjningsnämnden ges i uppdrag att hitta en permanent lösning för att det ska finnas en F-6 skola på stadsdelen Norrby

Att Grundskolenämnden och Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden ges i uppdrag att utreda möjligheten till en IOP med Tjejjouren i Borås.

Att bland Kommunfullmäktiges indikatorer för Grundskolenämnden lägga till en indikator som anger antalet fritidshem där det helt saknas behörig personal.

Att gratis mensskydd ska erbjudas alla elever i Borås Stads grund- och gymnasieskolor.

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden

Att Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden och Lokalförsörjningsnämnden vid investeringarna på Bäckängs- och Sven Eriksonsgymnasiet beaktar möjligheten att tillskapa gymnasieskolor som innehåller en blandning mellan studieförberedande och yrkesförberedande program

Att alla tjejer i Borås Stads gymnasieskolor ska få pröva feministiskt självförsvar

Att Grundskolenämnden och Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden ges i uppdrag att utreda möjligheten till en IOP med Tjejjouren i Borås.

Att gratis mensskydd ska erbjudas alla elever i Borås Stads grund- och gymnasieskolor.

Att alla gymnasieelever ska erbjudas teoriundervisning för körkort.

Att Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden får i uppdrag att förbereda för att den kommunala vuxenutbildningen i huvudsak ska bedrivas i egen regi

Arbetslivsnämnden

Att Arbetslivsnämnden ges i uppdrag att revidera riktlinjer för utbetalning av försörjningsstöd så att sådant kan beviljas för normala hyreskostnader i Borås.

Att Borås Stad bjuder in fackföreningar för att informera alla ungdomar som har fått feriejobb om sina rättigheter på jobbet.

Att Borås Stad deltar i initiativet Huskurage för att motverka våld i nära relationer

Sociala omsorgsnämnden

Att samma personalförmåner ska gälla för den som har daglig verksamhet i Borås Stad som för den som har en fast anställning.

Att Sociala omsorgsnämnden förbereder återtagandet i kommunal regi av de boenden inom LSS och socialpsykiatri som idag drivs i privat regi.

Vård- och äldrenämnden

Att Vård- och äldrenämnden genomför en översyn av vård- och omsorgsboendenas lokaler, så att det finns ytor både inom- och utomhus där äldre kan träffa sina anhöriga utan risk för smittspridning.

Att Vård- och äldrenämnden utreder möjligheten till matlagning på befintliga mötesplatser för seniorer med syftet att identifiera eventuella investeringsbehov.

Att Vård- och äldrenämnden genomför försök med arbetstidsförkortning. Personalen ska vara delaktig i vilka modeller för arbetstidsförkortning som prövas.

Att medarbetare inom Vård- och äldreförvaltningen ges utbildning om våld i nära relationer.

Att Vård- och äldrenämnden ges i uppdrag att avbryta upphandlingen av vård- och omsorgsboendena på Kvibergsgatan och Kapplandsgatan med syfte att dessa så snart som möjligt drivs i egen regi.

